

Actes de les Jornades Internacionals Lul·lianes
«Ramon Llull al s. XXI»

Palma, 1, 2 i 3 d'abril de 2004

Edició a cura de
Maria Isabel Ripoll Perelló

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Universitat de les
Illes Balears

SUMARI

<i>Pròleg</i>	9
<i>Conferències inaugural i de clausura</i>	11
Badia, L. Generació o luxúria. Què diu Ramon Llull sobre el sexe..	13
Bonner, A Reducere auctoritates ad necessarias rationes	47
<i>Ponències</i>	75
Hames, H. The Jewish Ramon Llull: Missionary, Mystic, Magician, Doctor and Alchemist	77
Pistolesi, E. Ramon Llull, la geometria i les quadratures del cercle.....	107
Rubio, J. E. L'ànima recorda i entén que les havia recordades i enteses en el <i>Llibre de contemplació</i> : raons necessàries a pròposit de la trinitat en l' <i>Ars compendiosa inveniendi veritatem</i>	145
Ruiz Simon, J. M. La transformació del pensament de Ramon Llull durant les obres de transició cap a l'etapa ternària	167
<i>Comunicacions</i>	197
Amengual, G. A. Una versió siscentista mallorquina del <i>Llibre d'Amic e amat</i>	199
Bonillo, X. L'estructura dels llibres del Paradís i de l'Infern al <i>Fèlix de Ramon Llull</i>	217
Bordoy, A. Variacions entorn del concepte lul·lià de «matèria»	235
Daiber, H. Raimundus Lullus' Dispute with Homer Saracenus in the year 1307. An inquiry into their theological positions	259
Ensenyat, G. La qüestió de la cavalleria (i algunes altres) en la idea de croada de Ramon Llull	265

Hughes, R.	Ramon Llull's use of the term «Deification» and its cognates in the context of Latin-and-Eastern-Christians views of salvation.....	281
Santanach, J.	Manuscrits, còpies i traduccions. Ramon Llull i la transmissió de la <i>Doctrina Pueril</i>	297
Sevilla, J. M	La demostración «per aequiparantiam» de Ramon Llull y el «poder de lo real» de Xavier Zubiri.....	325
Sevilla, A.	Ramon Llull: <i>Blaquerna</i> . Variaciones y similitudes entre el libro y como discurso cinematográfico	329
Sevilla, J.	El órgano visual según Ramon Llull. Una concepción .. trinitaria	335
Sidera, J.	Origen i evolució del concepte de caos en Ramon Llull	339
Trias, S.	Un nou manuscrit lul·lista i un nou argument a favor de Llull	347

Abreviatures

ABREVIATURES DE REVISTES:

ATCA = *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona)

BSAL = *Bulletí de la Societat Arqueològica Lulliana* (Palma)

EL = *Estudios Lulianos* (Palma)

SL = *Studia Lulliana* (Palma)

SMR = *Studia Monographica et Recensiones* (Palma)

ABREVIATURES DE COL·LECCIONS:

ENC = *Els Nostres Clàssics* (Barcelona)

MOG = *Raymundi Lulli Opera omnia*, ed. I. Salzinger, 8 vol. (Magúncia, 1721-42)

NEORL = *Nova Edició de les Obres de Ramon Llull* (Palma, 1990 i ss.)

Obras = *Obras de Ramón Llull*, ed. J. Rosselló, 3 vol. (Palma, 1901-3)

OE = *Ramon Llull, Obres Essencials*, 2 vol. (Barcelona, 1957-60)

OL = *Ramon Llull, Obras Literarias*, «Biblioteca de Autores Cristianos» (Madrid, 1948)

ORL = *Obres de Ramon Llull, edició original* (Palma, 1906-50)

OS = *Obres selectes de Ramon Llull (1232-1316)*, ed. A. Bonner, 2 vol. (Palma, 1989).

ROL = *Raimundi Lulli Opera Latina* (Palma i Turnhout, 1959 i ss.)

PRÒLEG

EL MES d'abril de 2003 es signava un conveni de col·laboració entre la Universitat de les Illes Balears i el Govern de les Illes Balears per recuperar la Càtedra Ramon Llull, organisme existent des de 1954 però que era buit de contingut lul·lià. La dita recuperació havia de tenir una doble finalitat. D'una banda, des de la Càtedra s'havien de promoure les investigacions lul·lístiques en el si de la comunitat científica illenca. D'altra banda, l'entitat havia de servir de plataforma per difondre els estudis sobre Ramon Llull, així com la vida i obra del pensador medieval. Després d'un any de funcionament, la Càtedra es presentava a la comunitat científica internacional amb la convocatòria de les Jornades Internacionals Lul·lianes «Ramon Llull al s. XXI». Se celebraren a Palma –Mallorca– durant els dies 1, 2 i 3 d'abril de 2004. Comptaren amb un nombrós èxit de participació i serviren per recuperar l'activitat difusora dels estudis lul·lístics que des de feia una trentena d'anys s'havia estroncat a Mallorca.

Les Jornades foren inaugurades pels senyors Avel·lí Blasco, rector de la Universitat de les Illes Balears; Francesc Fiol, conseller d'educació del Govern de les Illes Balears; Llorenç Huget, president de la Fundació Sa Nostra; Antoni Bonner, representant de la Maioricensis Schola Lullistica i Gabriel Ensenyat, secretari del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB.

S'estructuraren en dos blocs, un de ponències i un de comunicacions. La lliçó inaugural anà a càrrec de la catedràtica de la Universitat de Barcelona Lola Badia, i la conferència de clausura fou pronunciada pel Sr. Antoni Bonner, que en aquells moments era el rector en funcions de la Maioricensis Schola Lullistica. De temàtica lliure, les Jornades comptaren amb la participació d'investigadors i estudiosos internacionals de l'obra lul·liana. Així, presentaren llurs aportacions Harvey Hames, Elena Pistolessi, Josep Rubio, Josep Maria Ruiz Simon, Guillem Amengual, Xavier Bonillo, Antoni Bordoy, Hans Daiber, Gabriel Ensenyat, Robert Hughes, Joan Santanach, José M. Sevilla Marcos, Antonio i José Sevilla Ribas, Jordi Sidera i Sebastià Trias Mercant.

Altrament, en el marc de les Jornades, es dugué a terme una activitat de caràcter lúdic, que fou el recorregut, guiat pel Sr. Gabriel Ensenyat, pels enclaus lul·lians de la ciutat de Palma i la visita al monestir de Miramar –Valldemossa–, guiada pel Sr. José M. Sevilla Marcos.

Les Actes que ara presentam constitueixen l'assoliment de l'objectiu de convertir-les en un text consultable, objectiu que quedà ben definit durant el transcurs de les Jornades. Aquest volum constitueix l'arreplega dels deu textos que s'hi presentaren, les versions òptimes dels quals els autors ens feren arribar en els terminis establerts. Els presentam seguint la divisió de «conferència inaugural i de clausura», «ponències» i «comunicacions», i seguint un escrupolós ordre alfabètic dels cognoms dels autors.

Hem compulsat la bibliografia al final de cada ponència o comunicació, per facilitar-ne la consulta. Presentam també una llista de les abreviatures de les obres de referència més habituals.

MARIA ISABEL RIPOLL PERELLÓ
Càtedra Ramon Llull